

УДК 364.013

Танкушина Л. В.

студ. гр. СН-415м НУ «Запорізька політехніка»

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЛЕКСНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОСЛУГИ З ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄСТІЙКОСТІ В УКРАЇНІ

Сучасна соціальна політика України спрямована на послідовне впровадження різних програм щодо підтримки населення та удосконалення системи соціальних послуг, що набуває особливої актуальності в умовах повномасштабної війни та затяжної соціальної кризи. У зв'язку з цим, одним із напрямів державної соціальної політики стало формування та розбудова мережі Центрів життєстійкості. Вони функціонують як простори комплексної підтримки, покликані допомагати людям долати стрес та адаптуватися до складних життєвих обставин.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року «Про питання реалізації проєкту з організації надання соціальної послуги з формування життєстійкості», така соціальна послуга визначається як цілісна система взаємопов'язаних заходів, спрямованих на зміцнення психологічної та соціальної стійкості окремої людини, сім'ї чи групи осіб у межах громади [1]. Її основною метою є підтримка у подоланні складних життєвих обставин, розвиток навичок відповідального батьківства, стимулювання активної громадянської позиції та посилення соціальної згуртованості. Реалізація цієї послуги відбувається саме через Центри життєстійкості, де надаються індивідуальні та групові консультації,

психологічна допомога, соціальний супровід, а також проводяться тренінги, спрямовані на розвиток навичок саморегуляції, подолання стресу та ефективної комунікації. Відповідно, такі Центри створюються як відкриті, інклюзивні та безбар'єрні простори, де кожен мешканець громади має можливість безоплатно отримати первинну психологічну допомогу, долучитися до груп підтримки чи скористатися іншими видами соціальних послуг [3].

Проблема життєстійкості в Україні досліджується різними науковцями. Зокрема, О. Кокун розглядає життєстійкість як цілісну, інтегративну характеристику особистості, що відображає її здатність протистояти труднощам і зберігати внутрішню рівновагу. А. Чиханцова аналізує особистісні ресурси українців у період воєнного стану та їхню роль у подоланні кризових ситуацій. Водночас, функціонування Центрів життєстійкості як окремих напрям дослідження поки що не є достатньо представленим у наукових працях.

Реалізація послуги здійснюється в межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?», що забезпечує доступність психосоціальної допомоги для різних категорій населення та сприяє формуванню культури звернення за підтримкою. Станом на 2026 рік в Україні функціонує вже понад 300 Центрів життєстійкості, і їх кількість продовжує зростати. Для підтримки цього напрямку передбачено значне фінансування: у державному бюджеті закладено близько 1 млрд гривень на подальший розвиток мережі. Це свідчить про те, що питання ментального здоров'я розглядається як важливий чинник соціальної стабільності та національної безпеки.

Розвиток мережі відбувається на рівні територіальних громад, що дає змогу враховувати потреби населення на місцях. У різних регіонах України, зокрема в західних областях, планується відкриття нових Центрів, що сприятиме підвищенню доступності послуг і подальшому розширенню мережі. Наступним етапом розвитку Центрів життєстійкості передбачено впровадження цифрових інструментів для оцінки їхньої діяльності. Держава орієнтується не лише на кількісне збільшення Центрів, а й на покращення якості послуг шляхом аналізу результатів їх роботи та впливу на психологічний стан населення [3].

Прикладом ефективної реалізації такої ініціативи є Центр життєстійкості, створений на базі громадської організації «Відповідальні громадяни» у місті Запоріжжя. У співпраці з міжнародними партнерами, місцевою владою та соціальними службами було відкрито сучасний, безпечний і доступний простір для мешканців громади [4]. Центр надає широкий спектр послуг □ від психосоціальної підтримки та соціального супроводу до юридичних консультацій і гуманітарної допомоги. Особлива увага приділяється роботі з дітьми та підлітками через проведення групових

занять і розвивальних заходів. Уже з перших днів діяльності Центр став важливим осередком підтримки для різних груп населення, забезпечуючи не лише професійну допомогу, а й відчуття розуміння та прийняття.

В Україні поряд із розвитком державних сервісів впроваджуються й окремі ініціативи за участі міжнародних партнерів, спрямовані на підвищення життєстійкості населення. Зокрема, проєкт «Зміцнення життєстійкості та покращення психічного здоров'я дітей в Україні» реалізується за підтримки міжнародних організацій і фінансування уряду Німеччини та орієнтований на покращення психічного здоров'я і розвиток стійкості дітей віком 4–7 років у шести пілотних регіонах країни [2].

Тому тема життєстійкості залишається актуальною, а відповідні соціальні послуги мають значний потенціал розвитку за умови системної підтримки з боку держави та місцевих громад.

Отже, Центри життєстійкості в Україні є важливим інструментом підтримки населення в кризових умовах. Вони не лише допомагають долати наслідки стресу, а й формують здатність людини адаптуватися до змін, відновлювати внутрішню рівновагу та будувати стійке майбутнє. Подальший розвиток цієї мережі є необхідною умовою зміцнення психічного здоров'я суспільства загалом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Деякі питання реалізації експериментального проєкту з організації надання комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості в територіальних громадах : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 р. № 1505. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1505-2025-p#Text> (дата звернення: 30.03.2026).

2. Зміцнення життєстійкості та покращення психічного здоров'я дітей в Україні шляхом впровадження тренінгової програми для освітян. Український фонд «Благополуччя дітей». URL: <https://childfund.org.ua/diialnist/zmitsnennya-zhittestijkosti-ta-pokrashchennya-psikhichnogo-zdorov-ya-ditej-v-ukrajini-shlyakhom-vprovadzhennya-treningovoi-programi-dlya-osvityan> (дата звернення: 01.04.2026).

3. Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України: офіційний сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/> (дата звернення: 30.03.2026).

4. Центр життєстійкості вже допомагає в Запоріжжі. Відповідальні громадяни. URL: <https://responsiblecitizens.org/czentr-zhyttyestijkosti-vzhe-dopomagaє-v-zaporizhzhі/> (дата звернення: 31.03.2026).